

Evaluarea conformității cadrului instituțional și procedural al dezvoltării regionale din R. Moldova cu cerințele UE din perspectiva negocierii Acordului de Asociere

Ion Osoian, expert independent în dezvoltare regională

Este o axiomă faptul că orice stat ar trebui să tindă spre egalizarea oportunităților de dezvoltare și asigurarea unor servicii publice de calitate pentru toți cetățenii săi, indiferent de amplasarea geografică, evoluțiile social-economice în diferite zone ale țării, sau o combinație dintre acestea două. Respectiv, pentru a-și atinge obiectivele naționale de dezvoltare economică și socială, orice țară are nevoie de regiuni dinamice și competitive. O politică de dezvoltare regională coerentă și adaptată la specificul regiunii nu poate fi promovată la randament maxim nici de Guvern, nici de fiecare autoritate publică locală în parte, fără a se crea parteneriate regionale menite să producă un efect sinergic. Fiind mai aproape de realități și reprezentând un efort conjugat, acestea vor putea propune soluții care să asigure consolidarea eforturilor administrațiilor publice locale pentru a putea beneficia de economii de scară (atunci când scade costul serviciilor publice odată cu creșterea numărului de beneficiari) și externalități (când de un serviciu public creat inițial pentru o comunitate pot beneficia și comunitățile învecinate) la nivel regional.

Dezvoltarea regională este una din cele mai importante și complexe politici ale UE și are la bază conceptul de solidaritate financiară prin care regiunile prospere transferă resurse spre cele mai sărace. O treime din bugetul Uniunii este alocat măsurilor de dezvoltare regională care de regulă vizează modernizarea infrastructurii fizice și de afaceri, atragerea investițiilor, transferul de tehnologii, dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, diversificarea pieții forței de muncă, îmbunătățirea calității mediului înconjurător și a serviciilor publice etc. Din perspectiva semnării Acordului de Asociere (AA) cu UE, Republica Moldova urmează să negocieze nu atât textul Acordului (de regulă, în alte AA, sunt doar câteva propoziții cu referire la dezvoltarea regională), cât conținutul măsurilor de dezvoltare regională și angajamentele care și le pot asuma ambele părți (care se vor regăsi, probabil, într-un Plan de implementare a AA). Principala problemă care rezultă în legătură cu eventualele angajamente, în special din partea UE, este faptul că de fondurile structurale destinate implementării politicii regionale, pot beneficia doar țările membre și candidate. Respectiv, pentru formularea pozițiilor de țară pe domeniul dezvoltare regională, este necesară o claritate asupra condițiilor pe care va trebui să le îndeplinească Moldova, dar și asupra posibilității elaborării de către UE a unor instrumente pilot de coeziune teritorială, mai mici ca amploare, dar similare fondurilor de pre-aderare accesibile țărilor candidate.

O analiză a experienței fostelor țări candidate din Europa Centrală și de Est scoate în evidență responsabilitatea și implicit capacitatea autorităților naționale cu referire la implementarea, administrarea corectă, monitorizarea și evaluarea politicilor regionale. În acest sens, ar fi utilă evaluarea corespunderii cadrului instituțional și de politici în domeniul dezvoltării regionale la

cerințele comune ale Comisiei Europene privind politica regională, utilizând abordarea aplicată în cazul țărilor candidate (care în cadrul negocierilor cu țările candidate se atribuie la Capitolul 21 – Politica regională. De regulă, evaluarea țărilor candidate este efectuată sub aspectul corespunderii a șapte condiții care sunt analizate mai jos.

1. Un cadru legislativ care să permită implementarea dispozițiilor specifice

Cadrul legal al dezvoltării regionale a fost aprobat și testat parțial pe parcursul anului 2010. Legea privind dezvoltarea regională, adoptată în decembrie 2006, a fost elaborată pe parcursul unei perioade de doi-trei ani, preponderent cu sprijinul unui proiect de asistență tehnică a UE, acesta fiind cel mai mare și al treilea asemenea proiect în domeniul dezvoltării regionale în Republica Moldova. În cadrul aceluiași proiect al UE, a fost elaborată o mare parte a legislației secundare, care, după unele amendamente, a fost adoptată în anul 2008. Legea privind dezvoltarea regională, precum și o parte a legislației secundare, se axează, preponderent, pe desemnarea funcțiilor, instituțiilor și instrumentelor cheie. Legea privind dezvoltarea regională nu menționează în mod direct procesul de elaborare, evaluare și selectare a proiectelor. Se pune accentul pe programe, dar nu pe proiecte propriu-zise. Actele normative de nivel secundar, inclusiv Regulamentul Cadru al Agenției de Dezvoltare Regională, Regulamentul Cadru al Consiliului Regional pentru Dezvoltare și chiar Regulamentul de formare și utilizare a mijloacelor Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (toate adoptate în februarie 2010) se axează pe aspecte instituționale și de procedură de natură preponderent legal-administrativă. Printre documentele normative secundare se numără și Manualul Fondului Național pentru Dezvoltare Regională, care oferă o descriere extrem de detaliată a ciclurilor de proiect și de program. Modalitățile de dezvoltare a ciclului de proiect (și, într-o oarecare măsură, ale ciclului asociat de program) nu au fost descrise în mod detaliat. Legislația respectivă ar putea necesita ajustări suplimentare pentru a le aduce mai aproape de cerințele UE, în cazul în care se consideră necesare (adică în cazul în care UE aplică condiții specifice pentru alocarea finanțării pentru dezvoltarea regională), vor fi efectuate în cadrul viitorului Proiect de Twinning Consolidarea capacităților în DR (de la finele anului 2011) finanțat de UE.

2. O organizare teritorială bazată pe o clasificare statistică provizorie, conform Nomenclatorului Unităților Teritoriale Statistice (NUTS)

Unul din criteriile de bază la delimitarea regiunilor de dezvoltare trebuie să-l constituie încadrarea acestora în criteriile europene ale Eurostat, definite prin Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice (NUTS) și crearea premiselor pentru eligibilitatea Republicii Moldova pentru alocarea fondurilor de dezvoltare regională din partea UE. Regiunile convenționale de dezvoltare, create prin liberul consimțământ al autorităților publice locale, trebuie să corespundă nivelului optim al structurilor teritoriale pentru planificarea și implementarea măsurilor de politică regională din UE (nivelul NUTS II). Regiunile de tip NUTS II vor

constitui cadrul de culegere a datelor statistice specifice, în conformitate cu reglementările comunitare în vigoare. Orice politică regională de stat va lua în calcul, în mod obligatoriu, cele 5 raioane din stînga Nistrului care constituie circa 12% din teritoriul național.

Prin Legea privind dezvoltarea regională au fost constituite șase regiuni de dezvoltare: două regiuni (Centru și Nord) care s-ar atribui nivelului NUTS II, două regiuni care ar cădea sub incidența nivelului NUTS III (Chișinău și Sud) și două regiuni (UTA Găgăuzia și Transnistria) care ar avea o clasificare discutabilă. Clasificarea finală depinde de negocierile cu UE și poate fi discutată după încheierea AA. Trebuie remarcat faptul că în unele țări candidate mici ADR-urile au fost create și pentru regiunile NUTS III.

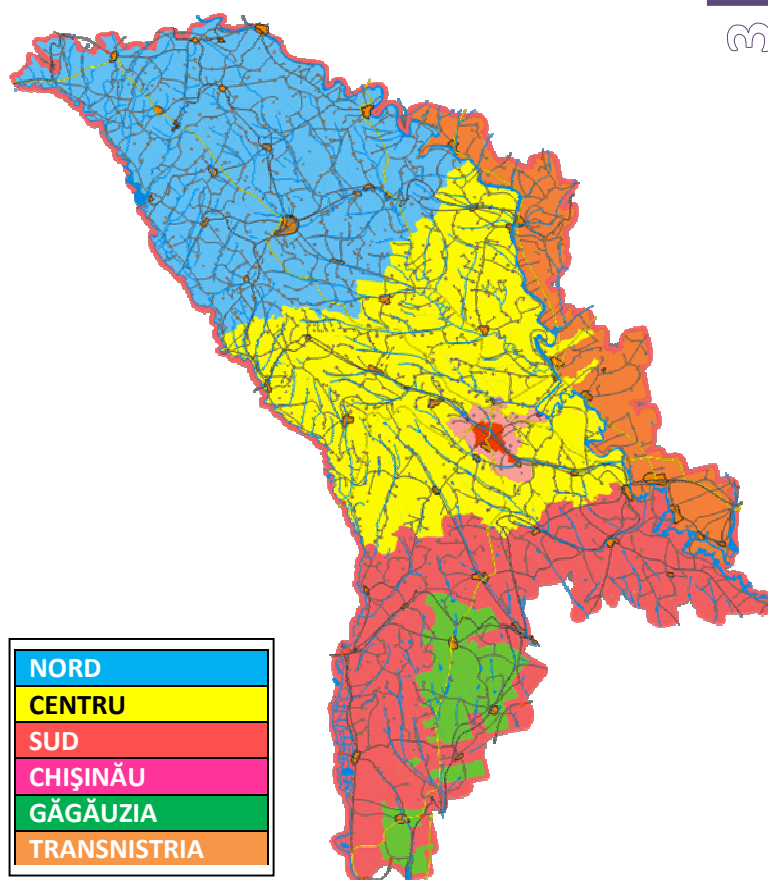

Figura 1. Regiunile de dezvoltare în Republica Moldova

Deși clasificarea teritorială statistică încă nu a constituit subiectul discuțiilor dintre Eurostat și Biroul Național de Statistică, putem defini pentru moment, în linii generale, în cadrul unui exercițiu de simulare, structura teritorială a Republicii Moldova corespunzătoare NUTS:

Nivelul NUTS I:	Republica Moldova
Nivelul NUTS II:	Șase regiuni, inclusiv Chișinău (capitala)
Nivelul NUTS III:	40 de raioane (3 raioane interne ale UTA Găgăuzia, 5 raioane din stînga Nistrului și 32 raioane din restul teritoriului național)
Nivelul NUTS IV:	Nu există asocieri instituționalizate de unități teritoriale
Nivelul NUTS V:	4 municipii: Bălți, Bender, Comrat și Tiraspol 59 orașe cu 39 de sate incluse în componența orașelor 839 sate (comune) cu 1567 sate incluse în componența lor

Pentru moment, cea mai mare problemă sub aspectul asimilării regiunilor de dezvoltare clasificării NUTS pare să fie discrepanța dintre regiunile de culegere a datelor statistice trasate de Biroul Național de Statistică și limitele regiunilor de dezvoltare.

3. Un cadru instituțional și o capacitate administrativă prin care sunt clar definite sarcinile și responsabilitățile tuturor organelor și instituțiilor implicate

În Moldova, cadrul instituțional privind dezvoltarea regională, crearea căruia a fost finalizată la începutul anului 2010, este destul de similar celui care operează în statele membre ale UE. Mai mult, R. Moldova este unica țară din Parteneriatul Estic și chiar din CSI care a constituit cadrul instituțional și de politici de dezvoltare regională similar celui din UE. Astfel, a fost creat Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR), cu scopul principal de a crește gradul de coordonare a politicilor sectoriale. De asemenea, pentru prima dată, autoritatea de management și implementare a politicii de dezvoltare regională – Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) – a obținut un profil mai înalt, atât în termeni de personal (un ministru adjunct și 18 funcționari publici), cât și finanțare (Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), care este format din până la 1% din veniturile bugetului de stat). La nivel regional, au fost create Consiliile Regionale pentru Dezvoltare (CRD), cu membri din sectorul public și cel privat, în calitate de organe decizionale și de asigurare a unei legături între prioritățile regionale și cadrul național de planificare al DR. De asemenea, au fost constituite Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR) în trei (din cele șase) regiuni de dezvoltare, ca structuri executive pentru implementarea strategiilor de dezvoltare regională (SDR).

Este prea devreme de ne pronunța cu privire la eficiența cadrului instituțional de dezvoltare regională, întrucât aceste instituții abia au demarat implementarea primei generații de documente de programare a DR (toate aprobate în 2010). Cu toate acestea, pot fi învățate unele lecții și din activitățile desfășurate pe parcursul acestui an. Mai întâi de toate ar trebui de menționat, pe partea punctelor forte, că noul cadru instituțional are avantajul de a fi flexibil la adaptare în funcție de evoluția implementării politicilor DR. Comparativ cu situația din alte țări, cadrul instituțional de dezvoltare regională din Moldova nu este legat de anumite prevederi constituționale sau juridice care ar fi dificil de modificat.

CNCDR cuprinde 14 membri care provin din ministere și din partea actorilor regionali.¹ CNCDR a fost creat ca un mijloc de coordonare și găsire a echilibrului între interesele sectoriale și necesitățile regionale. Componenta sa reflectă o dorință de a construi un consens în procesul decizional al dezvoltării regionale. Acesta aprobă documentele naționale de programare a dezvoltării regionale (Strategia Națională de Dezvoltare Regională, Documentul Unic de Program) și ia decizii privind alocarea resurselor financiare ale FNDR. Secretariatul CNCDR este asigurat de MDRC, ceea ce în practică înseamnă că acest minister elaborează toate documentele de planificare și analitice în domeniul dezvoltării regionale, rapoarte de monitorizare și evaluare, propuneri și alte documente necesare pentru activitatea efectivă a CNCDR.

¹ A se vedea Regulamentul CNCDR, Articolul 4, care enumără membrii CNCDR.

Atribuirea MDRC a funcțiilor de formulare, management și implementare a politicii de DR are atât avantaje, cât și neajunsuri. În țările dezvoltate, accentul intervențiilor de dezvoltare regională este de multe ori pe măsurile soft (cum ar fi dezvoltarea competențelor, promovarea eficienței în afaceri, atragerea de investiții străine, creșterea competitivității, etc.). Acest accent se datorează nivelului ridicat de dezvoltare a infrastructurii fizice. În țările în tranziție, de obicei, trebuie să fie asigurat un echilibru strategic între investițiile în infrastructură și măsurile soft, întrucât investitorii sunt, desigur, mai puțin dispuși să vină în zonele cu infrastructura slab dezvoltată. MDRC este responsabil pentru coordonarea unei părți considerabile din investițiile în infrastructură, ceea ce aduce eficiență în procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională. Principalul neajuns al MDRC pare a fi faptul că, fiind în principal un minister tehnic, acesta nu are o tradiție înrădăcinată în dezvoltarea de politici și nu a fost anterior implicat într-o măsură considerabilă în exerciții de coordonare a politicilor (cum ar fi comisiile inter-ministeriale de coordonare a politicilor). Dezvoltarea capacităților de coordonare și formulare a politicilor este destul de importantă, întrucât MDRC trebuie să elaboreze documente de planificare strategică a DR la nivel național, coordonându-le cu alte ministere și agenții guvernamentale, precum și să le prezinte pentru aprobare CNCDR, pentru care îndeplinește funcțiile de secretariat.

În ceea ce privește avantajele, structura instituțională aleasă în Moldova a fost o soluție bună. Practicile privind gestionarea politicii de dezvoltare regională la nivel național aplicate în noile state membre ale UE arată o varietate de soluții, începând cu un minister în întregime dedicat DR; un minister responsabil atât pentru relațiile cu administrația publică locală, cât și pentru DR (sau pentru turism, infrastructură, transport și drumuri, etc. și DR); până la un Birou guvernamental pentru DR și planificare sau o Direcție de DR în cadrul Ministerului Economiei, Mediului, Internelor, Infrastructurii, Lucrărilor Publice, etc. Rapoartele CE privind implementarea politicii de dezvoltare regională indică faptul că distribuția funcțiilor între actorii instituționali este mai importantă decât locul de plasare a responsabilității administrației DR. Cu alte cuvinte, guvernarea este mai importantă decât guvernul.

Întrucât DR este o politică nouă pentru Moldova, a fost o decizie înțeleaptă de a atribui responsabilitățile privind politicile în cadrul unui minister. Acest lucru a dat autoritate mai înaltă formulării și implementării politicii de dezvoltare regională, ceea ce este foarte important, dat fiind faptul DR necesită o abordare multi-sectorială solicitantă. Mai mult decât atât, o autoritate la nivel central este necesară pentru a asigura o abordare unică pentru monitorizarea și evaluarea politicii DR; pentru a asista coordonarea și prioritizarea politicilor regionale, și pentru a atrage fonduri suplimentare pentru proiectele și programe DR.

Crearea ADR-urilor de la zero ca instituții publice cu un anumit grad de autonomie, de asemenea, are avantajele sale, printre cele mai evidente fiind posibilitatea de a adopta o abordare neutră de afaceri / mai puțin birocratică, de a se alătura inițiativelor de cooperare public-privată, de a primi fonduri externe. Fiind instituții noi, ADR-urile nu sunt încărcate cu problemele „istorice” ale autorităților administrațiilor publice locale, care ar putea pune în dificultate desfășurarea inițiativelor de dezvoltare regională. Faptul că sunt subordonate unei autorități publice centrale (MDRC) are propriile sale avantaje, cum ar fi o finanțare mai bună

pentru perioada incipientă și interese regionale reprezentate în rețelele naționale de dezvoltare a politicilor. Avantajul ADR-urilor create de către autoritățile centrale, cum este cazul Moldovei, este disponibilitatea resurselor financiare pentru implementarea obiectivelor lor, ceea ce este foarte important, mai ales pentru agențiile nou create care încă mai urmează să-și identifice „nișa” și să atragă resurse suplimentare. Principalul dezavantaj, însă, este faptul că autoritățile centrale sunt de obicei axate pe realizarea rezultatelor și proiectelor pe termen scurt, care aduc rezultate vizibile și rapide, decât pe procese durabile.

ADR-urile trebuie să fie guvernate atât de dreptul privat, cât și de cel public, sau prin dispoziții similare, și ar trebui să ofere servicii și proiecte, pe care sunt în măsură să le furnizeze. Una dintre modalitățile de a distruge o ADR nou-creată este ca personalul acesteia să discute și fie concentrat pe proiecte foarte mari care depind prea mult de interesele donatorilor sau cele naționale, uitând de acțiuni sau de proiecte concrete mai mici care sunt mai ușor de implementat și care oferă cunoștințele necesare pentru dezvoltarea în continuare a capacității instituționale.

În concluzie, cadrul instituțional există și este operațional. Capacitatea administrativă este dezvoltată continuu. Anumite sarcini și responsabilități ale instituțiilor participante la formularea și implementarea politicii de dezvoltare regională trebuie să fie clarificate în continuare.

4. Coordonare inter-ministerială eficientă

Coordonarea instituțională pare să fie veriga cea mai slabă a cadrului instituțional al dezvoltării regionale și necesită dezvoltarea continuă de capacități. De obicei, dezvoltarea regională nu este văzută ca un sector per se. Spre deosebire de alte domenii ale politicilor economice și sociale, nu există nicio instituție care este responsabilă în mod exclusiv pentru toate măsurile de dezvoltare regională. Deoarece DR este o politică nouă pentru Moldova și are o relevanță trans-sectorială, formularea politicilor regionale prezintă anumite dificultăți ce țin de coordonarea cu alte politici. Pe lângă interdependența sa naturală cu politica economică generală, politica DR are implicații pentru, și este influențată de, dezvoltarea IMM-urilor, piața forței de muncă, inovare, politici de mediu, industrie, de amenajare teritorial-spațială, cercetare, educație și alte politici.

Guvernul R. Moldova dispune de un număr considerabil de politici sectoriale cu o dimensiune regională semnificativă. Din mai multe motive (majoritatea ministerelor nu au extensivitate regională sau serviciile lor desconcentrate au un singur gen de activitate (de ex., inspectoratele) acestea nu au capacitatea de a implementa programe sectoriale la nivel regional. Unele din aceste sarcini pot, și sunt atribuite în mod normal autorităților locale.² Altele, cu toate acestea, nu pot fi implementate de primării, deoarece majoritatea lor sunt prea mici și prea slabe pentru a le putea administra eficient. Capacitățile administrative limitate ale

² De ex., grădinițe, școli elementare și profesionale, planificarea urbană și gestionarea spațiilor verzi locale; serviciile de protecție socială primară; transportul public local; străzi, drumuri locale, poduri, trotuare; rețele locale de încălzire și de alimentare cu gaze; infrastructura locală de recreare, etc.

administrației publice locale a fost unul dintre motivele pentru care Guvernul a fost reticent în a descentraliza funcțiile sale. Acest lucru lasă povara implementării programelor sectoriale municipale și regionale asupra guvernului central, care, în unele cazuri, nu este instituția cea mai adecvată pentru a le implementa. Desigur, unele dintre aceste programe care au o dimensiune regională ar trebui să fie implementate de către o instituție care este mai aproape de nevoile regionale și are expertiza necesară.

5. Implementarea principiului parteneriatului la diferite etape de programare, finanțare, monitorizare și evaluare

CNCDR și CRD-urile sunt create și au scopul de a sprijini dezvoltarea de parteneriate. Pe parcursul anului 2010 a fost utilizată o abordare participativă pentru programare și finanțare. A fost elaborat și va fi testat un sistem de M&E după ce primele proiecte de DR vor trece prin procedura de achiziții publice (decembrie 2010 – decembrie 2011).

La nivelul regiunilor de dezvoltare nou create nu există autorități ale administrației publice locale, iar administrațiile locale existente sunt slabe. De aceea crearea CRD-urilor și ADR-urilor pentru a favoriza implementarea politicii de dezvoltare regională în regiuni poate fi văzută ca o evoluție pozitivă. CRD-urile au fost create pe bază de parteneriat și cuprind: președinții de raioane, câte un primar din fiecare raion desemnat de către asociația raională a primarilor și câte un reprezentant al mediului de afaceri și al ONG-urilor din fiecare raion. Astfel, fiecare raion care face parte dintr-o regiune de dezvoltare este reprezentat în CRD de patru persoane, deși „reprezentat” nu este cel mai potrivit cuvânt, întrucât normele ce reglementează activitățile CRD-urilor prevăd că membrii CRD vor reprezenta regiunea și nu interesele raionului din care provin.

Printre punctele forte ale acestor organe colegiale regionale sunt principiile public-privat și de consens care reies din compoziția și normele lor. Fiind un organ decizional la nivel regional, responsabilitățile CRD-urilor sunt concentrate pe aprobarea strategiilor de dezvoltare regională, planuri operaționale, monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor de DR, monitorizarea activității ADR-urilor, etc. Printre cele mai evidente puncte slabe este structura lor greoaie, care ocazional pune probleme de adunare a cvorumului (sunt 48 de membri în CRD Nord, 52 în CRD Centru și 32 în CRD Sud). Un alt punct slab al CRD-urilor este faptul că ele sunt în mare parte deconectate de activitățile ADR-urilor. Întrucât din punct de vedere legal ei trebuie să se adune trimestrial în cadrul reuniunilor ordinare (în practică aceste întâlniri au loc mai rar), este limitată posibilitatea membrilor CRD să-și îndeplinească funcțiile lor de monitorizare a activității ADR-urilor.

Dacă ar fi clasificate în funcție de sarcinile lor, ADR-urile ar putea fi:

- agenții strategice,
- agenții operaționale globale,
- agenții operaționale sectoriale,
- agenții pentru atragerea investițiilor.

ADR-urile nou create în Republica Moldova ar intra în prima categorie, în timp ce în practicile UE ADR-urile reprezintă în mare parte o combinație a sarcinilor enumerate mai sus.

O nouă agenție cuprinde o echipă tehnică, care urmează să facă ceva ce încă nu este făcut de orice structură pre-existentă. Asta ar putea fi singura modalitate de a obține respect de la actorii politici și instituționali care activează în cadrul unei regiuni. Conceptul ADR-urilor în Moldova nu a fost de a diminua rolul altor instituții și organizații sau inițiative private care au fost active în regiune înainte de crearea agențiilor. Prin urmare, un rol și o responsabilitate mai importante ale agenției sunt sprijinirea actorilor regionali (administrațiile publice locale, IMM-urile, ONG-urile și alte instituții) în consolidarea capacităților lor orientate spre dezvoltarea regională și crearea rețelelor de expertiză necesare pentru implementarea proiectelor și programelor regionale.

6. Capacitatea de programare prin care țara poate proiecta un plan de dezvoltare

Moldova se află la etapa de elaborare a documentelor naționale de planificare a dezvoltării (Strategia Națională de Dezvoltare în care dezvoltarea regională este o prioritate națională) de a treia generație și la prima generație a cadrului de planificare al DR (SNDR și SDR aprobate în 2010).

7. Proceduri adecvate pentru programarea multianuală a cheltuielilor bugetare

Există și este operațional un Cadru Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) – un sistem de planificare bugetară care prevede bugetarea multianuală orientativă pe o perioadă de trei ani, precum este prevăzut în reglementările guvernamentale cu privire la planificarea bugetară. Posibilitățile acestui cadru bugetar nu au putut fi testate, deoarece nu au fost aplicate pentru ciclul curent de finanțare a dezvoltării regionale.

Concluzii și recomandări

Republica Moldova este unica țară din Parteneriatul Estic și din CSI care a constituit instituții de implementare a politicii de dezvoltare regională, similare celor existente în statele membre ale UE. Deși este o realizare privită pozitiv de către UE și alți donatori care au fost implicați în crearea și dezvoltarea capacităților acestor structuri (Departamentul Marii Britanii pentru Dezvoltare Internațională (DFID) și Agenția Internațională Suedeză de Cooperare în Dezvoltare - Sida) neclaritatea care devine tot mai evidentă este conținutul măsurilor de dezvoltare regională din perspectiva negocierii AA cu UE.

Această neclaritate se datorează în particular faptului că fondurile europene disponibile pentru dezvoltarea regională sunt destinate preponderent statelor membre și candidate. Chiar dacă nu este un stat candidat, realizările R. Moldova în domeniul dezvoltării regionale o diferențiază de grupul celorlalte state partenere în cadrul Parteneriatului Estic. Respectiv, o cuplare a R. Moldova de inițiativele în acest domeniu valabile pentru toate statele din grupul Parteneriatului Estic ar putea influența ritmul implementării politicii regionale. Pentru depășirea acestei situații, din perspectiva negocierii conținutului AA, este necesară elaborarea unei poziții de țară unice care să cuprindă următoarele elemente definitorii:

- R. Moldova a depus eforturi considerabile pentru crearea unui cadru instituțional și de politici în domeniul dezvoltării regionale similar celui existent în țările membre ale UE, chiar dacă aceasta nu a fost o condiție formulată explicit anterior;
- R. Moldova este unica țară din cadrul Parteneriatului Estic care a constituit instituțiile și procedurile în domeniul politicii de dezvoltare regională după modelul statelor membre UE;
- Pentru consolidarea acestor realizări este necesară dezvoltarea unor instrumente pilot de coeziune teritorială, destinată țărilor din vecinătatea europeană care au avansat în implementarea unei politici regionale conforme cerințelor UE;
- R. Moldova este interesată să cunoască opinia UE privind cerințele specifice și măsurabile în domeniul dezvoltării regionale care vor rezulta din textul AA îndeplinirea cărora va însemna apropierea de standardele europene în acest domeniu și implicit de UE;
- R. Moldova este interesată să identifice posibilitățile comune de îmbunătățire a calității statisticii regionale prin modelarea unui sistem de colectare a datelor statistice regionale identic sau cel puțin similar NUTS, conform cerințelor Eurostat.

Se recomandă ca această poziție de țară să fie adoptată oficial la nivelul tuturor structurilor guvernamentale implicate în procesul de negocieri în cadrul Grupului de lucru nr. III „Cooperare sectorială” în cadrul procesului de negociere a Acordului de Asociere al Republicii Moldova cu Uniunea Europeană (în special, este vorba de Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Biroul Național de Statistică).

Concluziile și recomandările specifice fiecărei cerințe în domeniul politicii regionale formulate de UE pentru țările candidate:

1. Un cadru legislativ care să permită implementarea dispozițiilor specifice

Cadrul legal al dezvoltării regionale, testat parțial pe parcursul anului 2010 a fost elaborat și aprobat cu sprijinul unor proiecte finanțate de UE. Per ansamblu, acesta este adecvat nivelului actual de implementare a politicii regionale și urmează a fi ajustat la necesități pe măsura testării aplicabilității acestuia în situații concrete. O serie de modificări au fost sugerate în cadrul unor exerciții anterioare de analiză a cadrului legal de domeniu.

2. O organizare teritorială bazată pe o clasificare statistică provizorie, conform Nomenclatorului Unităților Teritoriale Statistice (NUTS)

Pentru moment, cea mai mare problemă sub aspectul asimilării regiunilor de dezvoltare clasificării NUTS este discrepanța dintre regiunile de culegere a datelor statistice trasate de Biroul Național de Statistică și limitele regiunilor de dezvoltare. Se recomandă re-designul regiunilor statistice pentru culegerea datelor astfel încât acestea să corespundă regiunilor de dezvoltare.

3. Un cadru instituțional și o capacitate administrativă prin care sunt clar definite sarcinile și responsabilitățile tuturor organelor și instituțiilor implicate

Cadrul instituțional există și este operațional. Capacitatea administrativă este dezvoltată continuu. Anumite sarcini și responsabilități ale instituțiilor participante la formularea și implementarea politicii de dezvoltare regională trebuie să fie clarificate în continuare.

4. Coordonare inter-ministerială eficientă

Coordonarea inter-ministerială la nivel de Guvern pare să fie veriga cea mai slabă a cadrului instituțional al dezvoltării regionale și necesită dezvoltarea continuă de capacități. Este necesară crearea unei comisii interministeriale în domeniul dezvoltării regionale prezidată de un viceministru responsabil pentru politica de dezvoltare regională.

5. Implementarea principiului parteneriatului la diferite etape de programare, finanțare, monitorizare și evaluare

Instituțiile create permit înființarea unor parteneriate regionale puternice, totuși, este necesară consolidarea continuă de capacități ale Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare.

6. Capacitatea de programare prin care țara poate proiecta un plan de dezvoltare

Moldova se află la etapa de elaborare a unei noi Strategii Naționale de Dezvoltare (SND-II). Este recomandabil ca în noul document de planificare strategică a dezvoltării la nivel național, dezvoltarea regională să rămână o prioritate națională.

7. Proceduri adecvate pentru programarea multianuală a cheltuielilor bugetare

Este necesară introducerea din 2011 a unor practici de planificarea multianuală în dezvoltarea regională, conform Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM).